

Trattatus Primus

- Junior** Discipulus vocer ergo tuus. tu iure magister
Comoda doctrine. talia nomina sunt.
- Senior** Discipulus tu sis. magis illius esse magistrū
Qui verat. hic solus corda docere potest.
- Junior** Hoc sub doctore. meus en potes esse magister.
Plantans atq; rigans. crescere chrisite dabis.
- Senior** Det precor ille. pete de quolibet vt fuit olim
Theologis mos hoc querere mor aliud
- Junior** Gratulor est modus hic placidus mihi. talis 7 aptus
Sermo peregrinis. sit Jesus in medio.
- Senior** Promisit faciet talem. da te modo qualem
Se dedit in templo. sim q; docendo sequar.

Sequitur Primus tra- ctatus Drammaticus su- per Magnificat. magi- stri Johis de Gerson. cācellarij parisiē. habens notu- las. l. **Discipulus**

Magnificat aia mea dñm.
Magr. dic oro te quo
pacto beata et pulcerra
mulieꝝ. post salutationē elisabeth
Post exultationē Jobis in vtrō
Post collaudatōnē. quia credide-
rit. erumpens in iubilū. cepit a ma-
gnificatione dei canticū suum di-
cens. Magnificat anima mea do-
minū. Gratū quippe mihi feceris
tum sciendi studio. tum consolati-
onis desiderio. duz solos nos hic
euomuit seuiens tempestas velut
in scopulū. Benedictus deus qui

nos in pacato solitudinis atrio
collocavit. **M**agister. Gratum
et illud mihi subueniet. quoniam
mandauit dominus in aduersita-
tis nocte canticū eius. **S**ūma q;
miseriarū inuitabiliū medicina ē
obliuio. **D**igneris ergo laudare
nos te vtrgo sacrata. que non in-
grata beneficijs dei morē prestās
mor canticū edidisti cōsonās eis
in exordio et dicens. **M**agnificat
anima mea dominū. **T**aliter olim
maria soror moyſi in medio iuue-
cularū tympanistriarū. **T**aliter da-
uid Rex inclitus. vnde maria rega-
li ex progenie exorta refulget **T**a-
liter alij plures ad dei magnifica-
tionē eruperūt vt est illud **C**ante-
mus domino. gloriose enī magni-
ficatus est **E**t illud. **M**agn? domi-
nus et laudabilis nimis cum cete-
ris in archano cordis marie pſū-
de collocatis. **S**imiliter et accepe-
rat nouissime pmissionē angelicā
de filio nascituro **H**ic erit magn?
inquit. **D**eniq; nouerat quia fece-

Sup

rat sibi magna qui potēs est. **M**agnus dñs & magna virtus ei⁹ vir/
tus altissimi que obumbravit sibi.
et sapientie eius non est numerus
Quia veritas est illa que magna
est. et p̄ualet testimonio omnium p̄
esoram prolato. **D**iscipul⁹ **V**er/
nit in manus p̄tinus questio qua
ratione dicatur magnificari deus
cuz penitus nec augeri valeat nec
minui. **M**ag⁹ **H**esitas nō intel/
ligēs scripturas quē admodū do/
minus a creatura magnificat nō
in augmentū sui in se. sed quia ma/
gnus esse p̄dicatur. canitur et lau/
datur. aut certe quia magnificam
facit aiām. cui mag⁹ facit q̄ potēs
est **N**ā quos iustificauit hos & ma/
gnificauit. Nunq̄d parū tibi vide/
tur magnificata. beate marie vir/
ginis anima. que opationi supra/
modū magnifice fuit ausa p̄bere
consensū? **F**iat inquit mihi. s̄m ver/
buz tuū id est siam mater filij cui⁹
est pater deus. **Q**uid excelsius q̄d
sublimius et magnificētius pote/
rit cogitari? **Q**uod & vidit. cum p̄/
phetice subiūxit. **E**cce inq̄t ex hoc
beatā me dicent omēs generatio/
nes. **D**iscipulus **Q**uomō stant
et in vnū conueniūt. tanta humili/
tas cū tanta magnificentia. tanta
deuotio cū tanta gloria? **S**ed ha/
bebit hec questio locū suū. cuz de
beatitudine virginis erit sermo.
Vellem nūc colligeres aliq̄s ma/
gnificationes domini. quas mēs
marie cōtemplabatur sapienter in

Magnificat

cantici sui principio. quatenus or/
do nobis suppetat ad loquendum
magnalia dei nō quidē omnia. hoc
eniz impossibile nō dubito. s̄ pau/
ca pro captu n̄ro. **M**ag⁹ **Q**uid
appropriatius. quid ve diuini⁹ po/
terimus accipere q̄ ip̄met psal/
teriū marie decacordū habēs de/
cez versus. quasi totidē cordulas
sonorissimas. conformiter ad illō
vniuersale decacordū. toti⁹ ratio/
nalis creature. quod cōnectitur ex
nouē ordinibus angelozū. q̄si no/
uem fidibus argutis fundā ex ho/
minibus decima. quā in p̄mis pa/
rentibus. per peccatū ruptā sūm⁹
noster cytharista repauit. vt ocoz
daret psalteriū iocundū cū cytha/
ra **E**st itaq; prima huius n̄ri psal/
teri⁹ marie cordula sonās dei ma/
gnificentia. quia dominus est cui⁹
eleuata est magnificentia super ce/
los. **M**agnificat inq̄t anima mea
dominū. nō dicit illum vel illū. sed
simpliciter & anthonomatice dñm
Sc̄do magnificatur in saluatōne
p̄pterea vocat ipsum salutare. q̄a
domini ē salus. **T**ertio magnific⁹
est in respectōne humiliū & beati/
ficatōne. quoniā excelsus domin⁹
et humilia r̄spicit **Q**uarto magni/
ficus in magnoz operatōne & no/
minis sui sanctitate. **Q**uia inq̄t fe/
cit mihi magna qui potens est et
sanctū nomen eius **C**ōsonat psal/
mista **Q**uia magnificasti sup omē
nomē sanctū tuū. **Q**uinto magni/
ficus est in misericordia. et misera

Primus

tionem timentibus eum. **Sexto** magnificus in superborum mente cordis sui detestatione seu dispersione. **Septimo** magnificus in humilium exaltatione potentibus de sede depositis. **Octavo** magnificus in esurientium impletionem cum diuites dimiserint inanes. **Nono** magnificus in peccatorum liberatione. quia suscepit israel puerum suum. **Decimo** magnificus in promissorum suorum completionem. Sicut locutus est ad patres nostros abraham et semini eius in secula. **Discipulus** Placet adaptatio. breuis et lucidus ordo. **Magister** Quid vero censes. si varios omnium organorum sacre scripture modulos. imo voces omnis generis musicorum concordare faceremus cum hoc marie psalterio decacordo. **Discipulus.** Redderet scio super admirabilis armonia. **Magister.** Sciueris similiter quod in auribus suis nostra psalteria copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces omnium musicorum dum mentis intuitum. simul cum plectro meditationis liberrimo discursu. mira quod celeritate diffunderet ubique. dum quasi simul in omnes et singulos se diffundebat affectus. quos solet humana mens singillatim variare canendo. **Discipulus.** Mirum vero qua virtute valuerit hoc effici cum sint affectuum voces innumere. Cum preterea sibi sint contrarie vel aduersae. Nonne contrariae vox amoris odij sono? Sic desiderium seu persecutio tendit in

Tractatus

aduersum fugere. Repugnat quod gaudium tristitie. spes timori. compassio seueritati. et ita de plurimis. **Magister.** Jure miraris mirabilia. **Jonas** nempe cantauit domino maria cantum. quia nouum quia mirabilia fecit. **Mirabilia** presus misericordie quam charitas maiora fecit quam fuerunt (si ita dici potest) mirabilia potentie. **Fecerat** apud veteres mirabilia. quam potentiam. que sapientiam que iustitiam quam dominationem et virtutem ostendebant. **Sed** tunc nouum dominus fecit super terram quando mulier circumdedit virum. quando scilicet suscepit deus per incarnationem israel puerum suum. **Quoniam** recordatus est. **Cuius** recordat? **Non** dixit potentie. non sapientie. non iusticie sed misericordie sue. **Tunc** memoriam fecit mirabilium scilicet misericordiarum misericors et miserator dominus. **Quoniam** in rebus per tempus ortis mirabilius nihil vti quod teste **Augustino** quod ut deus fieret homo et homo esset deus. **His** horum deductionem accipere. **Discipulus.** Nolo de presenti quia locum forte posterius habebit amplior declaratio super illud. **Quia** fecit tibi magna qui potens est. **Sed** ad inquisitionem redeo qua ratione miraberis omnes affectus in hoc cantico nouo mariam comprehendere simul potuisse beatam. dum gratulabunda iocunditate dicit deo. **Deus** canticum nouum cantabo tibi in psalterio decacordo psallam tibi. **Psalterium** quippe decacordum. esse hoc canticum

sup

marie supius est ostensū. **M**agī
Vocas ad rem diu mihi multūq;
quesitam. Qua super re te doce/
bunt opuscula nostra de canticis
nominatiz illud cui titulus est cā/
ticatorū id est canticū cordis. In
cuius vltima parte tradit p pra/
xi canticorū spiritualiuꝝ gama no/
uū et mysticū ad pportionem vel
analogiaz game manuali sub qn/
q; vocibus iuxta quattuor passio/
nes seu potius affectiones pinci/
pales iuncta quinta que fit ex cō/
cursu pluriū que dicit compassio
quali cum alijs passio. Prima est
amor vel gaudiū. scōa spes vel
desideriū. tertia timor vlt diffugiū
quarta dolor vel odiū. **D**iscipu/
lus. O ego nūc memini qd ibidem
tradaueris. Sed quia veniet forte
in noticiā paucoꝝ pro sua magni/
tudine opus illud vtile feceris stu/
dioso desiderio si sub compendio
practicaz hanc canticī mysticī tra/
dideris. **M**agī. Factum est hoc
tam alibi nec istic pigebit (q̄a sic
vis) inserere.

Quintadecima notu la p proprias subdistin cta uoculas

Nobilis apostol' puer euā/
gelicus nō sensibus s; ma/
licia puer habens quinq;
panes doctrinalis refectiois. in
quinq; milla hominū dicebat. co/

Magnificat

rinthijs. **V**olo quinq; verba sēsu
meo loqui vt alios instruā q̄. de/
cem milia verboꝝ in lingua. **P**re/
miserat tamē per exēplū de tibia
et cythara que nisi distinctionē so/
nitum dederint sciri nequit quid
canitur aut quid cytharizat. **E**t
eni si incertā vocē det tuba. quis
p̄parabit se ad bellū? **C**ōcludit qd
opus est sensu. tam cognitōis q̄
affectus. dum quis orat. loquitur
aut psallit. quatenus s̄m tropolo/
giam. homo spūalis se paret ad
bellū. et cū quinq; lapidibus lim/
pidissimis de torrente scripturaz
goliā id est sathanā sternat. alter
dauid puer factus. **H**ec est pabo/
la mysticī canticorū. vel canticī
cordis quod hortatur idē aplūs
psallere spiritu. psallere et mente.
In quo canticō cordis tria repe/
riuntur vt in cantu oris. **P**rimū
est cātus materia que vocat lra.
scōm cant' vox que dicitur reso/
nantia. tertiū cantus figuratio. q̄
denominat nota vel notula. **M**a/
teriā canticorū dicimus. omnium
diuinoꝝ et humanoꝝ cognitionē
psam et modestā. **R**esonantiā ap/
pellamus omnē cordis ⁊ spiritus
affectiōē moderatā et ordinatā.
Notā vel notulā figuramus ad
pcedentiū duoz notitiā. vt appa/
reat cui resonantie affectuū sit ap/
tanda littera meditationū. **H**ac
super re dabunt pauci versus q̄z
sentētia plus elucidabit et s; p tri/
plex quinariū. **Q**uinq; vba p lra
k 2

Primum

Magnificus largus pius es iust^{us}
misericos. Quinq; affectus p ar
monia. Gaudia. spes. pietas hinc
timor atq; dolor. Adaptatio qnq;
vocaliū ad voces qnq; affectōnū
A gaudēs amat. e sperat. ⁊ i mi
feretur **O** timet. u q; dolens o dit
et ista notes **C**ōformatio ad qn/
q; notas **S**ol. fa. mi. re. vt. Quis/
quis aniaduertere diligenter vo/
luerit. inueniet q; omnis meditatio
salubris tā diuinariū q; humana/
rum sciarū reduci pōt ad quinq;
verba quoz q̄tuor p̄ma deuz re
spiciūt scz magnificentia munifi
centia mia iusticia **Q**uintū est hoī
spāle vtdelicet miseria **O**mne si qdē
canticū spūs et cordis habet for
mari p̄m alterū qnq; verborū seu
duoz. seu trium. seu oim simul p̄di
ctorū **P**ossent silt. omnes cordis et
spūs affectiones ad numez dedu
ci qnariū que sūt gaudiū spes cō
passio timor dolor. **A**pplicādo sin
gulū verbū l̄ris meditationis sin
gule. per ordinē hic positum. voci
sonantis affectionis **D**emū qnq;
vōles ordie naturali posite. notule
sē indicātes cui voci l̄ra sit accom
moda. etiā p depressiōnē ⁊ eleuati
onē ad instar game manualis. sol
fa. mi. re. vt. **A**ut ponat. ordo na
ture vocaliū demptis cōsonātib^{us}
vt patz in figura sequēti

A **E** **S** **O** **D** **A**
Gaudiū Spes Cōpassio Timor Dolor
dei mag^{is} **D**uni **M**iseri **I**usti **N**ostra
ficētia ficētia cordia cia miseria

Tractatus

Nolumus at vt existimet aliquis
gama p̄ns. mysticorū oim cātico/
rū valere p̄tinus efficaciter vt cā
tet cor et spūs per affectū simul et
effectū. si nō fuerit huic arti de se o
gnitu facillie. sup addit^{us} vehemēs
et iugis vsus **Q**uipe sic inspicim^{us}
in ceteris artibus. p̄sertim in musi
ca sēuali **S**ic in psalterio ⁊ cytha
ra **S**ic in choro vocali **S**ic in cor
dis et organo. **S**z nec oportz nec
expedit sola p̄ntiū fātafia figura/
li versari diutius. q; ducant ad in
telligētie puritatē. fantasmatibus
vel transcēsis vel interim q̄ntum
fas extiterit derelictis **N**ec ideo
putāda est p̄ns ars inutilis vel su
puacua vel solum fantasialis. qm̄
p̄ns est qd̄ aiāle est p̄m **A**plm̄ **E**t
omnis n̄ra cognitio intellectiua su
mit a sensitua p̄ncipiū. que inuat^{ur}
dū ordinata sibi fantasmata p̄sen
tant et sub op̄edio **H**oc vnum fi
dent pollicemur q; p̄ns ars tāq;
in vtero nature formata. cui nulla
ē lingua barbarā vel ignota pra/
dicabilis erit omnibus. **E**t p̄ oēs
sine discretionē idōmatū. qui con
uertī voluerint ad cor. vbi tanq;
in libro sc̄ptū est imp̄sum ⁊ signa
tū et notulatū licet obumbratū in
multis p̄scriptū ternariū **N**az q; s
negauerit deū esse magnificētissi
mū ⁊ i dō gaudendū de tāto dño.
rege p̄re deo **Q**uis insup nesciat.
munificentia ipsius siue largitatē.
et ita spes in eo ponenda est. **P**or
ro. q̄a mitissimus et iustus. nobis

Super

alī miseris miris modis surgunt
alī tres affectus qui sūt timor iu/
sticie. dolor miserie. et cōpassio tā
aliene q̄ sue calamitati. ad implo/
rationē faciendā diuine mie. **N**o/
caliū subinde natural ordo. posi/
tus est tanq̄ a psalterio pfundo
cordis incipiat **A.** dehinc **E.** pau/
lo acutius **D.** inde **J.** Postmodū
O. Tādē **A.** labijs sūmis exp̄ssū
Est igit̄ praxis vt quotienscunq̄
et vbicunq̄ syllaba l̄ralis cantici
posuerit **A** pōt meditatio de ma/
gnificētia dei fieri cū resonātia
gaudij **S**i ponit̄ e sit de largitate
dei spes **S**i sit **J** resonet ad mise/
ricordiā dei et humanā miseriam
cōpassio **S**i **O** timor iusticie **S**i v/
dolor n̄re miserie deploretur. **E**t
rursus hinc inuenire cōbinatiōes
et p̄portiones suauēs vt diatēse/
ron diapente diapason. **N**ecnon
neumata cū tonis. cantū cū discā/
tu/tenorē cū triplo/7 cōtratenore
put in opusculo cāticordi latiori
traditione deductū est. ac sub exē/
plis monocordi ac decacordi fi/
guratū **S**ic in om̄i cātico sonabili
cuiuscunq̄ sit lingue valz notulari
d̄sus psalmi. **U**trū vero sufficiat
in eccl̄astica psalmodia q̄ intentō
cantātis vel audiētis ferē ad pre/
missa colligi p̄t ex opusculo de so/
licitudine eccl̄asticoꝝ. **H**oc vnum
vidm̄ hic q̄ nec inspirationes sc̄i
sp̄s artare nec meditatiōes eru/
ditoꝝ. circa sensū psalmozū p̄ ista
tollere volum̄ aut debemus **S**z

Magnificat

sūt qui nec sensū l̄re q̄ modo libz in/
telligūt. neq̄ quomō se meditādo
recolligāt inueniūt. **P**roderit hec
ars p̄cipue talib⁹ cū exercitō pau/
latino q̄ntūcunq̄ laici sūt **V**erbi
gr̄a tu audies. a vocalē in sua pte
psalmi. dirige meditationem tuā
ad magnificētia dei ac p̄inde
formet cor tuū vocē gaudij vl for/
mari desideret. qz desiderij pau/
pez exaudiuit d̄ns. si plus nequit.
dicēs cū p̄p̄a. **C**ōcupiuit anima
mea desiderāē iustificatiōes tuas
in om̄i tempe **T**u audies. e. tu fer/
meditationē tuā in dei liberalita/
tē seu munificentiā ac inde spera.
vel spare desidera. **S**imilit̄ ad **J.**
meditare dei miam cū hūana mi/
seria et huic opatere vel opati tā
aie tue q̄ al̄is occupisce. **A**d o. co/
gitabis iusticie dei seueritatē 7 in/
timebis vel timere desiderab̄ **S**ic
ad. v. dolebis hūanā miserā vel
dolē curabis vt nō appōas vltra
magnificare te sup terrā **E**t q̄s ē
obsecro tā hebes aliq̄s q̄ n̄ possit
sub morula t̄pis hec aduiscē me/
ditari. meditataq̄ vel desiderata
exequi. et si nō volatu cōtēplatōis
saltē lento nō nunq̄ saltu cordis
instar locustaz **V**eniet hora fer/
uētior q̄n̄ dicē ex s̄n̄ia d̄no sic sata/
gēs poterit **N**īā mādatoꝝ tuoz
cucurri cum dilatasti cor meū. **P**o/
stremo si videatur aliquibus hoc
artificiū magis curiosū q̄ fructu/
osū. hz totā mulice sp̄ual̄ seu cor/
dialis armoniā **S**z duab⁹ vocib⁹

Primus

que sūt spes salutis ⁊ timor dāna
tōis. sub duplici lra vel duobus
vobis q̄ audiuit p̄p̄a postq̄ semel
locut⁹ est deus. Et hec sunt ptās
seu seueritas iudiciorū dei. et mīa
respectu p̄mīoz ⁊ miseriarū nr̄az
fm̄ que duo formabat p̄p̄a can
ticū suū dicēs. **M**isericordiā ⁊ iudic
iū cātabo tibi dñe. cui⁹ nomen est
sanctū et terribile. **N**ec aliq̄d inue
nies in scripturis et creaturis q̄d
ad alterū eoz reduci nō possit
Discipulus. **G**ratū habeo q̄a sen
tio te p̄descendisse voto meo. **N**i
hilomin⁹ adhuc supest p̄mus inq̄
sitōnis scrupulus. qua rōne potu
erit mens marie p̄ oēs affectionū
istaz modulos. tāta facilitate. su
auissimū guttur mētis aptare. cū
vix in magno ocio cum sollerti stu
dio possit hec p̄actica mō tradi
ta faciliē obseruari. **M**aḡ. **A**cci
pe p̄mo. q̄ fecit marie magna q̄
potēs est. **S**ubinde mirabilia sūt
que sim̄ efficiūt ars et vsus. **D**o
cent hoc in p̄posito sibi. musicoruz
tractatores. **N**ō enī cytharizās sū
p̄fectus est deliberat de qualibet
corda sic aut sic tangēda qm̄ p̄bo
teste. ars p̄fecta nō deliberat. dū
p̄suetudo trāsit velut in naturam
que vt sic magis sequit̄ impulsū
suū. q̄ deliberās arbitriū. **D**enī
q̄ redit habit⁹ radicatus et p̄fe
ctus. illa facilia q̄ difficilia vel im
possibilia videbant̄ habitu caren
tibus. **N**ō minus hoc in sp̄ualib⁹
et intrinsecis opationibus intelle
ctus et affectus q̄ in sensib⁹ extē
secis. **D**iscipulus. **D**ū acute cō

Tractatus

sicro cogor experientis. simul et
p̄uileḡis assentire. **T**ranseo nunc
ad inq̄ritōes alias. **U**na. cur b̄tā
maria cū cecinit hoc cāticū. varie
posuit et diuisit sp̄m et aiaz dicēs
de aia. magnificat addēs de sp̄ū
exultauit. **C**ur p̄terea magnificat
dat aie. et exultare spiritū. **C**ur p̄
inde magnificationez aie sue dat
dño. et exultationē sp̄s dat deo
salutari suo. **D**enīq̄ cur incepit
maria cāticū suū a magnificatōe
dñi poti⁹ q̄ a sapiētia et bonitate
Prius q̄z narrauit beneficia sibi
singularit̄ collata q̄z distributa ce
teris vniuersaliter. **M**aḡ. **N**o
cas me ad questiones. cognitū di
gnas. **Q**uarū p̄ma p̄cernit mate
riam de diuisione aie ac sp̄s. **E**t
hec quidē multa p̄sup̄ onit si p̄fe
cte debeat intelligi. **D**iximus p̄dē
aliq̄ in tractatib⁹ de mystica theo
logia. **D**ix fuit quoq̄ aliq̄s p̄t
puus doctoz. p̄bus aut theolog⁹
quī aliqua de sp̄ū et aia tradide
rit pro agnoscēdo nosmet ip̄os.
que cognitio iure ceteris om̄ibus
antefertur. ita vt nunq̄z possit de
ea sermo nimis dici sicut neq̄z p̄t
nimis sciri. **D**iscipulus. **V**ere
sic est. nec in aliqua quauis tradi
tione fateor me magis occupari
velle. **P**resupp̄ ositis igitur multis
alibi traditis dic ad p̄fis accōmo
dum p̄posito. **M**aḡ. **A**ccipe q̄
ip̄ius aie rōnalis q̄ est fōr homis
eēntialis fm̄ determinatōez ecclie
sūt p̄ncipalit̄ duo actus v̄ officia
Intelligē scz et aiare. p̄pter p̄muz
dicitur sp̄s **A**nima vero p̄pter al

super

terū **N**ec ignoro multis vtrunq;
nomibus aliter appellari **S**z acce
ptionē nostrā significabit taz de/
scriptio q̄z subdiuisio **E**t vt apud
eruditos catholicos aptior fiat
intentio nostra **R**ecepimus xpm
pro exēplo. qui dixit **T**ristis ē ani
ma mea vsq; ad mortē **E**t de spū
subiūxit **S**pūs quidē p̄mptus est
Cōsiderāt igitur doctores in xpo
quasi duplicē anime rōnalis por
tionē **U**nā h̄z quā fuit vere bt̄is
ab instanti conceptionis clare vi
dēs deū et fruens eo **A**ltera fuit
substātia. tristitijs et ceteris affecti
bus vie. qui erat h̄z illa passibilis.
quanc̄q; spontanea susceptiōe pe
nalitatū. non absoluta necessitate
Si potes igit̄ cōcipere diuisione
istam quā credimus in anima xpi
fuisse. poteris cōiecturare. quid in
ceteris homibus valeat effici. **E**t
p̄mo respiciamus beatāz nostrā
maria que dū erat viatrix. habu
it post xpm tūc viatorē. diuisionē
spūs et anime modo p̄fecto. h̄z dif
ferenter a xpo. **P**rimo quia spūs
christi erat p̄fecte beatus vt nūc
in gloria. spūs marie nō. sed in eni
gmate et speculo cernebat et ama
bat deū. **S**c̄do quia non n̄itate.
anima xpi suberat passionibus sē
ficiis vel afflictiuis. sed vltro sus
cipiebat eas **Q**uod intus h̄yla
rius dixit xpm hora passionis nō
doluisset. nec timuisse. nec timorem
fuisse sibi. **S**upplendū est nisi volu
isset. **A**lioqn̄ esset error toti⁹ euā

Magnificat

gelice narrationis subuersu⁹ **A**ni
ma v̄eo marie n̄ario patiebatur
ad presentia obiecti tristabilis.
Unde q̄uis esset sine peccato ori
ginali cōcepta. nō tamē habebat
innocentie statū p̄morū parentuz
sicut nec alij p̄ baptismū mūdati.
q̄n deletur culpa manet pena id ē
n̄itas patiendi. **T**ertia differētia
sumit̄ quia beatitudo xpi que fun
dabat̄ in spū nō redundabat nec
effluebat in animā. nec passionēs
anime cōturbabāt spiritū vt spūs
erat **A**lter vero fiebat vtraq; re
dundātia de virtutibus spiritus
marie in animā sc̄z. et econtra de
passionib⁹ aie in spūm **H**inc min⁹
doluīt in filij passione. nec ita cla
mauit pro s̄sualitate deus meus
quare dereliquisti me sicut filius.
Quarta dat̄ d̄ra q̄a spūs xpi (q̄
dici p̄t cor ipsius) semp vigilabat.
etiā anima dormiente iuxta illud.
Ego dormio et cor meuz vigilat.
Nō sic in maria. **D**iscipul⁹. **D**e
beato paulo quid dicimus cū vi
dit arcana dei. **M**aḡ. **P**roba
bile ē q̄ **M**aria aliq̄n sic rapta fu
erit et sic inspererit. atq; multo di
uinitus fuit in maria diuisio spūs et
anime q̄z in paulo vel **J**obe v̄l ce
teris viatoribus. **Q**uia n̄lli mot⁹
aie rōnalis (qui nati sūt obedire
ratiōi) p̄ueniebāt i maria iudiciū
rōis vel sp̄s **S**ec⁹ in alijs q̄ p̄t̄ea
peccare poterant venialit̄ **D**is
cipul⁹. **C**ur apposuisti de motib⁹
q̄ nati sūt obedire rōni. **M**aḡ

Primus

Sane propter motus nutritiue potētie vel naturalis. qui nō sequūt cognitionē aliquā ideo mouētur nō ex impio vel motu rationis. s; nature quodā impulsu trahūt

Discipul^o. **U**trū sic fuisset in adā nō peccante. **M**ag^r. **N**ō videt̄ satis determinatū. qm̄ potuit de^o subijcere libertati p̄mi hois suas om̄es potētiās. quēadmodū dicūt aliqui nō im̄pbabiliter q̄ in beatis om̄es potentie sūt in suis opationibus diiuncte libertati vel subdite. et in xp̄o similit̄

Discipul^o. **V**ellē dāres exemplū sensibile de hui^o mōi diuisione spūs et anime. **D**einde varietatē aperires. postmodū subdens diuisionis huius causas. **M**ag^r. **T**ria petis difficilia nec satis intelligibilia per solam doctrinā. nisi comes fuerit experientia **D**at aug^o. exempluz de monte sublimi. in cui^o vertice fit illustratio solis quietāq; serena sine nubibus **I**n pede vero mōtis fit obscuritas nubilosa cum agitatione ventoz **D**at aliud exempluz hugo sup eccl̄asten de igne qui fumat cū flāma et de illo qui seren^o lucet in carbone viuo. **D**iscipulus **N**unc varios modos hui^o diuisionis spūs et anime nobis aperiri. **M**agister. **D**ifferētia triplex est quia spūs aliqñ manet in actu suo nihil agente anima sensitua. **H**oc primū p̄spiciūt in spiritu separato qui viribus sensituis nō vtit̄ s; pbabiliora dicta doctoz q̄uis auctoz de spiritu et anima q;

Tractatus

castiodorus sonent in oppositū q̄ anima separata. sētit. videt. audit. q; tangit **S**ed tūc frustra facta fuisset cōiunctio anime ad corpus. si nō egeret organo corpeo dū operationes sensituias exercet. **F**orte volebāt isti dicere q; vires iste manent radicaliter in spiritu sepato sicut visiva vis est in pede viuētis homis. licet ibi videre non possit.

Sed magis ad rez nostrā dāt exempluz de paulo qui raptus fuit in spiritu a deo sine sētu corpeo quod dicebat **S**ive in corpe siue extra corpus nescio. deus scit. **I**te p̄terea aliqñ viceversa q; duz aia s̄m portione inferiorē ē in actib^o suis. spūs superior nihil intelligit **H**oc vō frequētissimū est in non habentibus expeditum rationis iudiciū. quales sunt pueri v̄ fatui vel dormiētēs. v̄ attentī vehemēter ad sensibilia. et bestiales hinc effecti.

Discipul^o. **N**unq̄o appellanda est hec diuisio anime q; spūs aut raptus vel extasis? **M**agister. **N**equaq; si p̄prie iudicauerim^o. s; magis est hec absorptō spūs q; de pressio vel alligatio q; ab anima p̄ extasim q; raptū sepatio.

Discipulus. **S**ic videt̄. qm̄ raptus dicit impulsū quendā ad superiora vel actionē vel ductionē. quemadmodū ductus ē iesus a spū duct^o impulsus et actus in desertū p̄p̄te rea dic alteros modos

Mag^r. **U**n^o est dū spūs efficit̄ in actu suo ad similitudinē fulguris. coruscātis. a emicāt. scintille solū i q̄dā trāntu

in quodā transitu repentino. non
in tali valēs consistere claritate. Sic
plato quē sequit̄ aug⁹. dixisse ferē
de cognitione n̄ra circa deuz vel
diuina per homies a sensibilibus
se conātes abstrahere. Sonat ad
hoc similitudo a salū ezechiel. de
quibus dicit̄ q̄ ibant et nō reuer/
tebantur. Subdit̄ tñ q̄ ibant et
reuerrebant̄. nō quidem absolute
loquēdo. ne videat̄ traditō sed
addit̄ in similitudinez fulguris co/
ruscantis. que coruscatio ad ma/
tricē suā regredi videtur. quāuis
p̄sistat in se ip̄a. Trahitur insuper
ad hoc verbū Job de deo q̄ ab/
scōdit lumen in manibus oñdēs
illud quando vult et quomō vult
Loquit̄ ad hoc p̄positū frequēter
Aug⁹. satagēs exurgere ad cogni/
tionem diuinā. Sed subito resoz/
beoz inquit̄ dum quicq̄ emicare
cernitur in intelligētia vel affectu.
Apud aliquos vero transitus iste
repentinus quāq̄ fit paruissimus
p̄m plus et minus. Magnū v̄o ma/
gnū valde. si vel hora diuina sit
in celo silentiū dū hic viuim⁹. hoc
aut̄ magnū senserat et experiebat̄
quasi quotidie beata que dixit̄ Ipe/
cit̄ mihi magna qui potens est.
Discipulus. Istud pie credi pōt
Sed vtruz solo dei miraculo vel
illapsu sancti spūs intimo. fiat tan/
ta diuisio spūs et anime aut si quā/
q̄ naturalit̄ eueniat per vehemēs
studiū meditatiōis circa diuina et
exercitiū per virtutes more phylo/
sophantiū. qui soli tali via nitebā

tur. **Magr.** Non arbitreris hoc
possibile. Alioq̄n negas xpm esse
hostiū quo venit ad deum. Sic
diuin⁹ dionysius posuit hāc theo/
logiā esse mysticā. solis p̄p̄riā xp̄ia/
nis. Potest nihilomin⁹ auxilio eē/
taz angelica visitatio. q̄ humana
exercitatio cum corporis apta dis/
positione et otemplatiōe. **Dis/
cipulus.** Dicis auxilia tria vnum
per āgelū aliud p̄ exercitiū. aliud
per corpus bonū. **Dicas de quo/
libet breue verbū.** **Magr.** Inci/
piam ab vltimo. Omnis itaq̄ co/
gnitio nostra quāntūcumq̄ fiat per
spiritū naturalē via sine reuelatio/
nis immediato miraculo. capit a
sensibus int̄tiū. per quos fāasma/
ta veniūt ad aiām fantasiantē. de
quibus dixit p̄hus. et theologi cō/
sentiūt. q̄ necesse est quemcūq̄ in/
telligentes fantasmata speculari.
Hec sunt ad spiritū sicut color ad
visum. **Hinc** fit per irradiationez
intellectus agentis. quez nō aliud
opinor q̄ spiritū prout lumie vul/
tus dei signato super se naturalit̄
p̄ditus est. **Fit** inq̄ actuatio fan/
tasmatū quatenus in possibilē in/
tellectū se p̄sentent et possibilis in/
tellectus ex ipsis fāasmatibus eli/
ciat incorpeas spēs intelligibiles
et immat̄iales. p̄ quas intelligat
sine sensu et corpe nō vt subiecto.
q̄a semp̄ referuat. s̄ vt organo spi/
rituali. **Exempluz** datur de luce q̄
requiritur vt color videatur. tam
pro coloribus vt actuētur et fiat
ex ipsis et lumine vnuz in ratione

Tractatus

motu **R**equirit insup ad illuminationē mediū pspiciū **S**upplet autē officium lucis exterioris ipm lumen intrinsecū et naturale quibusdam oculis quod in catis et lupis et aliq̄bus hoibus videre est. qui nocturnis vident in tenebris **D**iscipul⁹. **A**ppares disgređi nec idonea dicere rei nostre. **M**agister. **O**stendā mox idoneitatē **I**taq̄ si necesse sit cognitionē spūs/etiā ab anima diuisi. sue cognitōnis iniciū sumere per inspectionē fantasmatū **Q**uid osequentius q̄ iuxta variā fantasmatū p̄sentationez fiat in spiritu cognitio? **H**oc est. fiat clara et serena cognitio spiritualis si talia p̄sentantur fantasmata serena clara ordinata quoq̄ et imperturbata. **Q**uo cōtra contrarij euenient cognoscendi defect⁹ **E**apis hec? **D**iscipulus. **C**apio et quotidiano probamus exp̄mēto **M**agister. **V**ides p̄inde iuuari spiritus cognitionē p̄ om̄e illud quod efficit serenationē f̄antasmatum circa rem que intelligenda ē p̄cipue spūalē et diuinā. **D**iscipul⁹. **V**ideo dū tñ serenitas illa nō efficiat aliūde per ouersionē intellectus simul et affectus ad libidinosa occupiscentiā terrenorū **M**aḡ. **H**oc excipis sapientē et solerter. q̄a nō om̄is h̄is clara et ordinata fantasmata ouertit p̄tin⁹ illa ad solā diuinorū cōquisitionē meditandā seu p̄templandā. **A**t vero supponam⁹ amodo loq̄ nos de p̄tēplatis. qui q̄dē sūt h̄ nō nul

Primus

li tñ accipiūt p̄inde duplex illud qd̄ p̄actū est auxiliū **I**nū desup per angelicā opationē p̄p̄iā ab/ q̄ nouo miraclo **A**liud per p̄p̄iā extrinsecus exercitationē. in v̄tutibus moderatiuis passionū nec nō in sciēt̄is illustratiuis vel causatis pulcraz meditationū p̄ speculationē fantasmatū **D**iscipulus. **E**xplica modos **M**agister **S**cis quēadmodū fit r̄ceptō et dispositō fantasmatū h̄m dispositōz spūs aialis qui radicalit̄ a corde p̄ueniēs ad cerebrū fit aialis p̄ depurationē et actionez in cerebro. **Q**ui spūs dū solū mouet hūores in corpe dicit̄ naturalis. dū aut̄ implet cerebrū h̄m dispositū d̄r aialis. cognitiuus et motiu⁹. **D**iscipul⁹. **S**ciunt̄ hec ex p̄bia **M**aḡ **S**ciunt̄ fateoz. h̄ ista repetere breuiter et supponere necē fuit ad tue explicationē q̄st̄ois **D**iscipul⁹ **P**lacet vltra p̄ge **M**aḡ. **E**xpe dicitur iste spūs aialis. vt aptū sit instrumentū cognitōis. et mot⁹ vno mō dū remouet̄ illud qd̄ impedit et turbat obscurat v̄l oppilat ipm **A**lio modo si positiuē iuuetur vt clarus sit serenus et tranquill⁹. **D**iscipulus. **I**az cōcessi q̄tidianū sup h̄ esse testimoniū exp̄iētie. cui⁹ hoc vnicū sufficēt̄ exēplū aristotil⁹ positū de vini actiōe. qd̄ excessiue sumptū turbat ad insaniā. moderate v̄o bibitū ofert ad cognitōz **M**aḡ. **C**ollige p̄tin⁹ ex his q̄ medio p̄t̄ āgel⁹ iuuare fantasiā vt spūi sua p̄ntet fantasmata clara.

Tractatus

et serena **D**ivina simul industria
diligens moralium et doctorum **D**e
carbhone et dicamus. quod si sit in eo/
dem cerebro pars una fantastice
virtutis similis et imaginatiue ac
estimatiue que sit actuata spiritu
animali lucido et sereno et claro
habeatque filia fantasmata que nata
sunt ducere in cognitionem diuinorum
per abstractionem intellectus agen
tis tunc spiritus intellectualis seu me
talis poterit erigere se ad contem
plationem diuinorum preterquam si fuerit ha
bituatus diu frequenterque per forte ta
lium meditationem. presupposito semper
auxilio preteritum a quo est ois sapia
et omne donum perfectum **S**i vero fuerit
altera pars obscurior. fuit aialis sic
apparet possibile. tunc illic appare
bunt turbulentiore fantasmata. ac per
inde videbitur tibi rationalis spiritus ve
lut in monte cuius apex lucidus est
et radix obscura. Dilatur exem
plum ex durissima (que reperitur quod die
circa nubes inpositas) solis ra
diatione respectu sensualis oculi.
Habes hic modo similitudinem
diuisionis anime et spiritus que di
citur fieri dum illud quod lucidissi
mum est totum apparet superius
quomodo non satis est explicabile.
nec intelligibile sine proprio interius
experimento **I**llud vero quod est
deorsum apparet turbulentum et ob
scurum. **S**ic in transfiguratione dicitur
dicitur quod nubes lucida obumbravit
apostolos cuius postmodum aperietur
intellectus. **H**anc insuper diuersita

Primus

tem. de ignis obscuritate in accen
so fumo. et de sua serenitate in car
bone vltimo. fas est speculari ad scin
tillas exilientes que clarius habere
uius emicant. **A**dde coruscationes
in nubibus seu fulgentias. **E**t ita
de varietatibus quidem exemplum
secutus boetius cecinit. **T**unc me
discussa. liquerunt nocte tenebre.
Luminis quod prior rediit vigor etc.
Et iterum **N**ubibus atris. condita
nullus. fundere possunt. sidera lu
men. **E**t rursus. **H**eu quod precipiti
mersa profundo. mens hebet etc.
Discipulus. **S**entio me. non sine
causa contulisse sermones super hac
diuisione spiritus et anime. **Q**uia
qui non reperit potest nihilominus
eam credere reperibile in deuotis
hominibus **S**it hoc per illapsum
dei miraculosum et immediatum. sit
angelico ministerio. sit proprie virtu
tis exercitio **C**onsonare video si
militudines. et similitudinibus **A**ba
scripture **D**omine quis habitabit
in tabernaculo tuo **A**ut quis requiescet
in monte sancto tuo **E**cce pro
montis exemplo. **E**t pro altero
In meditatione mea exardescet
ignis **M**agister. **Q**uid si tertium
exemplum iunxerimus. de aqua va
sis vel fontis vel maris. quale po
suit vnus patrum. **E**t alludit fa
bula de narcisso. **V**irgilius quoque
non siluit postquam dixerat **A**nnum
celerem huc nunc diuidit illuc. **S**i
cut aque tremulum labris ubi
lumine eneis. **S**ole repercussum

Tractatus

aut radiantis imagine lune. Omnia
puolitat late loca iāq; sub auras
Erigitū sūmū q; fert laq;aria tecti
Discipulus. Narrabat vnus
expertorū passorū q; diuina **E**go
inquit nōnunq; sensibilē talē mihi
visus sum in cerebro diuisionē q̄si
pars inferior esset aqua subobscu
ra cōmotaq;. **S**upior vero velut
aer nitidissimus. serenus q; tranq̄l
lus emineret. et hoc pulcerrimis
omniū fere p̄teritarū cognitionū
mearū meditationūq; salubriū si
mulacris **N**onne erat ista diuisio
spūs et anime? **M**agister. **N**ō exi
stimo. sed ad illaz erat dispositio.
Actuabat quippe spūs mētalis p̄
spēs intelligibiles illicitas vt intel
ligeret spūalia. iā auersus a fātas
matib?. **S**icut habes duodecimā
industriā pro mystica theologia.
animū a fantasmatib? auertere
Discipulus. **Q**uomō fiet istud. cū
necesse sit omnē intelligentē fātas/
mata speculari? **M**aḡ. **N**ecessē
est p̄mitus. sed forte non assidue.
nec ita q̄n adiutrice memoria spi
rituali cū habitibus per intelligē
tie cōtinuationem adquisitis. ipse
spūs immaterialis. valeat de ha
bitu et memoria se in actu cōtinua
re. sine ministerio spūs aialis **S**hinc
estimo **R**emigiū descēpisse cōtem
plationē q; est opatio sine motu.
et hoc siue sonet contemplatio cog
nitionē siue amorē. siue delecta
tionē ex vtriusq; cōsequentē in s̄bie
cto bene disposito et habituato.

Primus

Nā quid est delectatō nisi cōiunctio
cōuenientis cū cōueniēti p̄cepta et
amata. **T**alis igit opatio causat
diuisionē spūs ab anima. q̄a nihil
agit ip̄a. vt anima noiatur. tūc ad
actuz spūs. sed vel sopita q̄dāmō
silet et tacet. vel si mouet et sentit.
nō cōturbat neq; defficit spiritū ab
arce cōtemplationis **H**ec est par
quā deus dat vt nō cōturbet cor
ip̄ius neq; formidet. q; q; aplin
exuperat omnē sensū modo dicto
Priuatur enī spūs et si non a vita
anime. tñ a sensu vite eius **S**imul
accipe verba **R**ichardi q; posuit
in forma auctoz de spū et aia. ne
videar in tāta re minus h̄re fidei
tanq; inexptus. **D**etur ego fides
vel expertis. **V**iuus et efficax est
sermo dei p̄tingēs vsq; ad diuisio
nem spūs et aie. **S**ed in hac diui
sione. anima q; q̄d aiale est in imo
remanet. spūs aut et q̄d est spiri
tuale euolat ad summa. et ab infī
mis diuidit vt ad sūma subleuet.
ab aia scindit vt deo cōiungatur
qm̄ qui adheret deo vnus spūs est.
Felix diuisio et mirabilis sepatio.
vbi q̄d corpulentuz est remanet
deorsuz. q̄d spūale et s̄bile ē. vsq;
ad speculationē diuine glorie sub
limatur. et in eandē imaginē trās
format **P**ars inferior sponit ad
sūmā pacē et trāq̄llitatē/ cū ps s̄
limat supior ad gloriāq; iocūditā
tē **D**iscip̄ls **M**agna s̄ hec et in
alterū referuāda tractatum. dies
crastina expectet. **N**ūc aut breuē

absolutus Cur dicitur anima magnificare dominum potius quam ipse spiritus?

Magister utrumque profecto secundum est sed specialis ratio fuit in anima que ubi incarnati spiritali maiestati preparavit hospiciū in carne profus animalis. Rursus quia futurum erat quod hec incarnatio scandalum esset iudeis et gentibus stulticia preuenit maria monstrans non ex impotentia sed summa donatione dominum carnem suscepisse. Proinde spectat primo exultatio (quasi exsultatio) spiritui quam anime simul et tria coniunxit. Deum pro timore casto. Salutare pro honore grato. suo pro amore summo qui sic fuit singularis in maria quatenus ipsa accesserit ut esset nihilominus cōs ut plus proficeret. Postremo spiritus marie prius exultavit quam animalis pars impregnata magnificaret dominum quod tunc maxime factum fuit dum consentiendo ait. Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum. Quod quia perficiendum fore post ab elizabeth prophetizante et benedicente (quam visitavit) accepit exurrexit in iubilum. Et ait Magnificat anima mea dominum. **D**iscipulus et nos magnificemus dominum et exultet spiritus noster in deo salutari nostro. Cras revertemur in idipsum. **Explicit primus tractatus.**

Sequitur tractatus secundus dragmaticus super Cantico marie de exultatione spiritus

1
tus Et continet notulas. lxxij.
Prima notula sequitur.

Exultavit spiritus meus in deo salutari meo. **D**iscipulus. **Q**uestio. **U**tz beata nostra dum cecinit Magnificat anima mea dominum. Et exultavit. id est fuerit in spiritu vel supra spiritum vel sine spiritu vel extra spiritum. **M**agister. **Q**uestio. **B** quod membra volo si possū ad intelligibiliores terminos reducere presupponens spiritum hic capi per nos per superiori portione rationis que alio modo dicitur mens vel apertus. vel intelligentie scintilla que nominatur grece synderisis. **D**iscipulus. **P**lacet acceptio licet multiplex alia sit vel etiam dicatur ab aliquibus non parue auctoritatis pars rationis inferior. **I**bi glossa. **P**sallam spiritu psallam et mente. **A** medicis vero concorditer appellatur vapor iste naturalis et vitalis effumatus a corde per corpus ad cerebrum precipue illic factus animalis sensitivus et motivus non tamen principaliter secundum veritatem sed instrumentally per animam que est in homine res eadem cum spiritu rationali differens penes officia. **M**agister. **C**oncedo tibi singula tue divisionis membra quod maria frequenter fuit nunc in spiritu nunc supra spiritum nunc sine spiritu seu non habens spiritum nunc extra spiritum. **D**iscipulus. **N**on est in me spiritus qui capiat. **M**agister.